

Burgerschap tegen de ondermijning

Na de afgrijselijke moord op crime-fighter Peter R. de Vries ging er een schokgolf door ons land en ontspoon zich een maatschappelijk debat over beveiliging en over de bestrijding van de zware criminaliteit. Steeds meer komt de prangende vraag op hoe de toenemende criminaliteit bestreden moet worden. Zodat ook de ondermijning van de samenleving wordt tegen gegaan. Overheden, kabinet en kamer lijken met de handen in het haar te zitten.

Bij overheidsinstituties overheerst een zucht om maar direct in te grijpen en hard aan te pakken; rücksichtslos maar gedachteloos verbieden en bestrijden. Vaak wordt gekozen voor een *law-and-order*-aanpak, maar dat is vaak een recept voor verdere escalatie. Van deze *war-on-drugs* is slechts één partij de winnaar: de internationale criminaliteit.

Veel vergelijkingen gaan vaak mank, maar er zijn duidelijke parallellen te trekken tussen het heden en de periode van de *roaring twenties* van zo'n honderd jaar geleden. In die roerige twintiger jaren van de vorige eeuw werd de *drooglegging (prohibition)* van alcohol afgekondigd. Een van de meest dramatische gevolgen van die drooglegging was dat de maffia zich definitief een machtsbasis in de samenleving wist te verwerven.

In een zogenoemde policy-brief van het instituut Clingendael werd onlangs de zeer grote rol van Nederland in de internationale drugshandel inzichtelijk gemaakt en geconcludeerd dat Nederland is verworden tot een van de belangrijkste drugsrotondes ter wereld. In een uitzending van de BBC werd de vraag gesteld of ons land een narco-staat is geworden. Langzamerhand is de georganiseerde criminaliteit geen lokaal en nationaal probleem, maar een internationaal fenomeen dat op talloze manieren verknoopt is met het buitenland. Wereldwijd is Nederland een van de belangrijkste spelers als het gaat om handel, distributie en productie van drugs.

Terwijl de drugsbestrijding met oogkleppen wordt gevoerd vindt een desastreuze ondermijning van de samenleving plaats. Volgens criminoloog Emile Kolthoff zijn wij ondertussen bij een keerpunt in de strijd tegen ondermijnende criminaliteit gekomen. "Bij ondermijning gaat het om de aantasting van het systeem, het corrumperen van de overheid en de bovenwereld en de vermenging van onder- en bovenwereld.", aldus Kolthoff. Wat bij die ondermijning meespeelt is dat in de afgelopen decennia onder invloed van het neoliberale beleid massaal is bezuinigd op zorg en welzijn, met name in moeilijke en lastige wijken.

Waar zijn de wijkagent en jongerenwerkers gebleven? Die vormden vaak de ogen en oren van de buurt. Kolthoff is van mening dat de gewone burgers een belangrijke rol kunnen spelen bij het signaleren en melden van ondermijning en daarmee hun buurt of wijk weerbaar maken van hun wijk. Daarom zullen gemeenten moeten investeren in de wijken. Deze aanbeveling sluit naadloos aan op de visie van *Huis van Erasmus* dat zich de komende jaren fors wil inzetten voor de bevordering van burgerschapsvorming. Zowel in de school als in de wijk. Zij heeft daarom de *Leergang Burgerschap* ontwikkeld. Om bij te dragen aan een fundamentele en effectieve preventie en zodoende de ondermijning van de samenleving een halt toe te roepen. De ogen en oren moeten weer terugkomen in de steden, wijken en buurten.